

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie, cultură, comunicare Master în Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Corp și limbaj						
2.2 Titularul activităților de curs	prof. dr. Virgil Ciomoș						
2.3 Titularul activităților de seminar	lector. dr Alina Noveanu						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Opt

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	48	Din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					32
Tutoriat					24
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		62 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		48 fiz./ 132 conv.			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la curs nu este obligatorie. Prezentarea la colocviu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarile pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	C1 Identificarea, analiza și soluționarea unor probleme actuale ale culturii, utilizând metode de cercetare inter- și trans-disciplinară C2 Analiza comunicării interpersonale și interculturale contemporane C2.3 Identificarea conceptelor-metodelor fenomenologiei corpului / corporalității și utilizarea lor pentru a revizui paradigma comunicării în post- modernitate C3.5 Formularea unei ipoteze filosofice, cu un nivel ridicat de complexitate, într-o disciplină filosofică specifică programului C5 Proiectarea, realizarea și evaluarea unor texte și cercetări filosofice
Competențe transversale	CT.1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente CT.2 Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară CT.3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să analizeze chiasma care definește raporturile dintre corp și limbaj, așa cum au fost ele dezvoltate mai ales în fenomenologia franceză contemporană. După amorsarea – destul de timidă – a temei de către Husserl, prin distincția pe care o face între <i>Leib</i> și <i>Körper</i>, corpul însuși avea să cadă în uitare în <i>Sein und Zeit</i>, unde Heidegger pare să reluat paradigma kantiană a unei filosofii pur transcendente, fără corp. Odată cu Merleau-Ponty, corpul – mai precis trupul: <i>la chair</i> - va deveni tema centrală a analizelor fenomenologice, u corp „universal” de astă dată, redefinit ca un fel de „peliculă”. De aceea, depășirea, titpic fenomenologică, a relației dintre subiect și obiect va revine la o reevaluare a limitei, a frontierei și, prin urmare, a ceea ce s-a numit a fi un <i>entre-deux</i> de carne propriu (ne-)locului topo-logic unde se înscrie limbajul, redefinit, la rândul său, ca „re-schematizare” a unei lipse originare – cea a transcendentului refutat în el însuși. Obiectivul final al cursului revine, așadar, la o analiză a modalităților prin care ceea ce depășește „de sus” conștiința – inclusiv limbajul și originea sa – se înscrie în ceea ce depășește „de jos” aceeași conștiință – corpul și mutitatea sa.
7.2 Obiectivele specifice	- înțelegerea critică a problemei fenomenologice a întrupării - analiza distincției <i>Körper</i> versus <i>Leib</i> - analiza fenomenologică a apercipțiilor de limbaj și a chasimei arhitectonice - înțelegerea critică a principalelor texte ale lui Merleau-Ponty dedicate problematicii cărnii și cărnii lumii

	- analiza fenomenologică a distanței arhitectonice și a schematizării sale ca îndeterminare conceptuală - ateliere dirijate pe principalele teme ale cursului - analiza diferenței arhitectonice dintre conștiința de sine și corpul propriu - analiza diferenței arhitectonice dintre (<i>dire</i>) spunere și spusă (<i>dit</i>) - înțelegerea fenomenologică a problematicii simptomului
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
8.1.1 Kant sau Conștiința fără corp	Curs interactiv	
1. Angoasa existențială sau Nevroza fără simptom determinat	Curs interactiv	
2. Limbajul și moartea: de la Hegel la Heidegger	Curs interactiv	
3. Corp <i>versus</i> trup. Înapoi la Aristotel	Curs interactiv	
4. Vedere <i>versus</i> tactilitate. De neatinsul și de nevăzutul	Curs interactiv	
5. Merleau-Ponty – esteziologia vidului	Curs interactiv	
6. Noua critică a fenomenologiei <i>cogito</i> -ului	Curs interactiv	
7. Transcendență și refulare	Curs interactiv	
8. Verticalitatea ființei sălbatice	Curs interactiv	
9. Corpul și <i>l'entre-deux</i> . Sexuația	Curs interactiv	
10. Limbajul și înscrierea sa coporală	Curs interactiv	
11. „Rana” corpului vorbitor	Curs interactiv	
12. Inhibiție, simptom, angoasă	Curs interactiv	

Bibliografie

1. Im. Kant, *Critique de la raison pure*, trad. J. Barni, Ed. Gallimard, Paris, 1980
2. G.W.F. Hegel, *La phénoménologie de L'Esprit*, trad. J.P Lefebvre, Ed. Aubier, Paris, 1991
3. M. Heidegger, *Etre et Temps*, trad. Em. Martineau, Ed. Authentica, Paris, 1985
4. M. Merleau-Ponty, *La phénoménologie de la perception*, Ed. Gallimard, Paris, 2001
5. Idem, *Le visible et l'invisible*, Ed. Gallimard, Paris, 1965
6. M. Henry, *Incarnation. Une philosophie de la chair*, Seuil, Paris, 2000
7. Fr. Dastur, *Chair et langage*, Ed. Encre Marine, Paris, 2001
8. G. Agamben, *Le langage et la mort*, Ed. Bourgois, Paris, 1991
9. Charles Melman, *Omul fără gravitate. A juisa cu orice preț*, Eikon, Cluj-Napoca, 2012
10. Christiane Lacôte, *Inconștientul*, Eikon, Cluj-Napoca, 2012
11. *Nu e nebun cine vrea*, Editura Școala Ardeleană, Cluj, 2017
12. V. Ciomoș, *Etre(s) de passage*, Zeta Books, București, 2008

13. Idem, *Conștiință și schimbare în Critica rațiunii pure*, Humanitas, București, 2006
14. « *De l'attention aperceptive à la Présence sans présent assignable. La différence absolue* », în « *Revue Roumaine de Philosophie* », nr. 2, 2016
15. *La béance et les trous de langage. Automatisme de répétition versus expérience phénoménologique du sublime*, în *De l'inconscient à l'existence*, Aix-Marseille, Presses Universitaires de Provence, 2014
16. *Le corps en tant que limite incarnée. Entre Aristote et Merleau-Ponty*, în „*Studia UBB*”, seria *Philosophia*, nr. 1-2/ 1999

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Conceptul kantian de afectivitate	- seminar interactiv - comentariu de text	
2. Conștiința nefericită și angoasa: Hegel și Heidegger	- seminar interactiv - comentariu de text	
3. Diferența hegeliană dintre a spune și a indica	- seminar interactiv - comentariu de text	
4. Aristotel și Merleau-Ponty: analiza comparată a conceptului de carne	- seminar interactiv - comentariu de text	
5. Merleau-Ponty sau refundamentarea fenomenologiei contemporane	- seminar interactiv - comentariu de text	
6. Interval și <i>entre-apperception</i>	- seminar interactiv - comentariu de text	
7. Critica merleau-pontiană a inter-subiectivității	- seminar interactiv - comentariu de text	
8. Fenomenul secund ca întoarcere a refulatului	- seminar interactiv - comentariu de text	
9. Verticalitatea ființei sălbatice	- seminar interactiv - comentariu de text	
10. Lacan: inexistența raportului sexual	- seminar interactiv - comentariu de text	
11. Lacan: formulele sexuației. Juisarea suplimentară	- seminar interactiv - comentariu de text	
12. Richir: inconștientul fenomenologic și inconștientul real	- seminar interactiv - comentariu de text	

Bibliografie

17. Aristote, *Parva naturalia*
18. Jacques Lacan, Seminarul XX, *Encore*, Seuil, Paris, 1975
19. M. Richir, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. Millon, Grenoble, 1988
20. Idem, *Méditations phénoménologiques*, Ed. Millon, Grenoble, 1992
21. Idem, *L'expérience du penser*, Ed. Millon, Grenoble, 1996
22. J.-L. Chrétien, *Chair et corps*, Ed. Minuit, Paris, 1981
23. R. Barbaras, *L'être du phénomène. Sur l'ontologie de Merleau-Ponty*, Ed. Millon, Grenoble, 1991
24. Idem, *Le désir et la distance*, Ed. Vrin, Paris, 1999
25. M. Carbone, *La visibilité de l'invisible*, Ed. OLMS, Hildesheim, Zürich, New-York, 2001
26. V. Ciomos, *De l'expérience du sublime à l'aspiration de la Sehnsucht*, in *Recherches phénoménologiques actuelles en Roumanie et en France*, Ion Copoeru et Alexander Schnell (eds.), Ed. OLMS, Hildesheim, Zürich, New-York, 2006
27. Idem, *Théorie et pratique de la phénoménologie. Une rencontre manquée*, in « *Studia Phaenomenologica* », 1/ 2004

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „graduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniu; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Eseu academic la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)		33% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
- elaborarea unui eseu academic/ studiu de caz, de complexitate ridicată, utilizând metode ale filosofiei și științelor socio-umaniste Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de două zile de la data contestației.			

Data completării

2.05.2018

Semnătura titularului de curs

prof. dr. Virgil Ciomos

Semnătura titularului de seminar

lect. dr. Alina Noveanu

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

prof. dr. Virgil Ciomos